

A hódmezővásárhelyi téглаépítészet

Hódmezővásárhely hatalmas külterülete rendkívül jó minőségű agyagot rejt, melyből jó minőségű téglát lehet készíteni. A nagyobb építkezésekhez ezért a kezdetektől téglát használtak, legkorábbi – részben fennmaradt – emlékünknél, az egykori Csomorkány falu középkori temploma is teljesen téglából készült. Szintén téglából készült a város ma is álló legrégebbi épülete, a református Ótemplom, melyet azonban vakolattal láttak el.

Valójában a vakolattal ellátott téглаépületek az ország minden részén elterjedtek, Hódmezővásárhelyen azonban a 19. század második felében és a 20. század elején a vakolat nélküli, nyerstégla homlokzatú épületek is nagyon népszerűek lettek. Igaz ugyan, hogy nyerstégla homlokzatú épületek a 19. század közepétől Magyarország több településén is épültek, Hódmezővásárhelyen azonban a paraszti és polgári lakóházak jelentős része is így készült, valamint meglehetősen sok középületet is téglával burkoltak, nem beszélve a gyárépületekről. Az árvízvédelmi fal pedig egy országosan egyedülálló építmény, mely a helyi téglagyárak elképesztő erejét példázza.

A vásárhelyi téглаépítészetet elsősorban mégis a lakóházak nagy száma és jó minősége teszi igazán különlegessé, amelyek a városképet is meghatározzák. Pontosan ez különbözteti meg a vásárhelyi téglaházakat más alföldi mezővárosoktól: nálunk nem csak egyesével, önmagukban állnak és nem csak kuriózumnak számítanak, hanem következetesen sorakoznak egymás mellett, kisebb-nagyobb szigeteket alkotva és ez a sok-sok sziget gyakorlatilag lefedi az egész várost. A nagy szám mellett a minőséget is ki kell emelni, mert ezek a házak igen szépek. Természetesen a módosabb tulajdonosok tudtak igazán szemet gyönyörködtető, többszínű homlokzatokat építeni, de az ötletesség, a kreativitás a kisebb házakon is megfigyelhető. Időnként ezeknek a kis házaknak az egész homlokzata díszes, mintha lépést szerettek volna tartani a nagy házakkal, bár a kis házak többsége azért puritánabb. A téгла iránti szeretet azokon a házakon is megjelenik, amelyek tulajdonosai nem engedhették meg maguknak, hogy téglával burkolják házaikat. Ezeken a – sokszor vályogból épített –, vakolt homlokzatú házakon az oromzatokat csakazértis téglával, téglaszalagokkal díszítették és sokszor az ablakokat is téгла keret veszi körül. A téglából, téglaszalagokból képzett motívumok változatossága mutatja

leghívebben, hogy a vásárhelyi emberek igazán szerették a téglát és egészen magas szintre emelték a téglából való építkezést és díszítést.

A sok és szép lakóház miatt úgy gondolom, hogy a hódmezővásárhelyi téglaeépítészeti értéket érdemes kiemelt kulturális értéként kezelni, és bevenni mind a helyi, mind a nemzeti értéktárba.